

- Problematika předběžných opatření 2
- Pomáhat a chránit před znásilněním 4
- Chatové poradenství 7
- Výzkum: Násilí ve vztahu teenagerů 8
- Akreditované kurzy 9
- Z našich projektů:
 - Znalci 10
 - Zdravotnictví 11
- Vykázání 12
- Kdo je kdo: Jiřina Voňková 12

AKTUALITY

Vydali jsme novou publikaci

Vydali jsme novou publikaci *Jen ano je ano*. Tentokrát se zaměřením na **vhodnou rozhodovací praxi soudů v případech znásilnění**.

Cílem této přehledové studie je poukázat na zmíněnou vhodnou rozhodovací praxi soudů u trestného činu znásilnění a pokusit se tak přispět k jejímu zlepšení a sjednocení. Současně v textu naleznete také rozbor některých soudních rozhodnutí v případech trestného činu znásilnění ve smyslu § 185 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v platném znění, a to z hlediska správného uchopení hmotněprávní stránky případu.

Celou publikaci si můžete stáhnout zdarma na našem webu profem.cz.

Jsme tu pro vás již více než 25 let

8. března jsme oslavili Mezinárodní den žen jako připomínku všech žen, které se zasadily o větší rovnost pohlaví, a zároveň jako ocenění ženám a dívkám, které se nebojí svobodně rozhodovat o svých životech. Co se proFem podařilo za více než pětadvacetileté působení v oblasti boje proti domácímu násilí?

- v raných dobách působení proFem jsme podpořili vznik řady organizací (například **La Strada**)
- založili jsme nezávislou genderovou a tiskovou agenturu
- přispěli jsme k ukotvení domácího násilí v českém trestním právu
- přispěli jsme k přijetí trestního zákona, díky němuž je za domácí násilí možno uložit trest odnětí svobody
- získali jsme registraci Ministerstva spravedlnosti pro poskytování právních informací obětem trestné činnosti a naše služba **AdvoCats** zůstává prozatím jedinou specializovanou službou tohoto druhu v ČR
- podpořili jsme více než 1 650 žen v tom, aby žily svůj život bez násilí
- poskytli jsme klientům a klientkám více než 5 500 konzultací
- vydali jsme 32 odborných publikací a výzkumů

Problematika předběžných opatření (nejen) ve věcech péče soudu o nezletilé

Na rozhodnutí soudu, které s konečnou platností upraví právní poměry účastníků, se často čeká déle, než si vyžadují potřeby reálného života. Přitom existují věci, které je třeba řešit bezodkladně a u nichž nelze poskytnutí soudní ochrany odložit o několik měsíců či dokonce let do definitivního rozhodnutí ve věci samé.

Za účelem dočasné úpravy právních poměrů se proto používá institut předběžných opatření. Jedná se o prozatímní soudní rozhodnutí, které soud vydává buď ještě před zahájením soudního řízení, nebo v jeho průběhu, a jež zaniká nejpozději po vydání konečného rozhodnutí. Soud nenařizuje jednání a neprovádí klasické dokazování. Vychází ze skutečností uvedených a takzvaně osvědčených navrhovatelem (zejm. listinami připojenými k návrhu), a na jejich základě buď předběžné opatření nařídí, nebo návrh zamítne. O návrhu musí soud rozhodnout bezodkladně, nejpozději ve lhůtě 7 dnů (§ 75c odst. 2 občanského soudního řádu, dále jen „o. s. ř.“). V případě, že je předběžné opatření soudem nařízeno, stává se prakticky okamžitě vykonatelným a jakákoli případná obrana proti němu (odvolání) nemá odkladný účinek, tj. povinnost se jím řídit nastupuje ihned po doručení (§ 76d o. s. ř.).

Jednou z oblastí právních vztahů, ve které dochází k předběžné úpravě poměrů v praxi velmi často, je péče o nezletilé děti. Nezřídka je třeba rychle určit osobu, jíž bude dítě předáno do péče, stanovit výživné či řešit osobní styk dítěte s rodičem. Situace, za nichž soud přistupuje k nařízení předběžného opatření, se zde trochu liší od klasických předběž-

ných opatření (jež mají zpravidla bránit nevratným právním dispozicím s majetkem), musí však vždy vykazovat rysy neodkladnosti a nezbytnosti okamžitého soudního zásahu s cílem zabránit ohrožení poměrů dítěte.

Skutečnost, že soud nařizuje předběžné opatření na základě informací a podkladů předložených navrhovatelem, aniž by prováděl klasické dokazování, nutně znamená určité riziko z hlediska věcné správnosti výsledného rozhodnutí. Ve věcech péče soudu o nezletilé je úskalí předběžných opatření o to palčivější, že je jimi zasahováno do citlivých rodinných vztahů, přičemž tento zásah může mít za následek výraznou a těžko napravitelnou újmu. Dojde-li v důsledku odevzdání dítěte do péče jednoho z rodičů k odcizení dítěte od druhého z rodičů, je takový zásah nejen obtížně napravitelný, ale ve svém důsledku může předznamenat rovněž konečné rozhodnutí ve věci, neboť citová orientace dítěte hraje při rozhodování o svěření do péče důležitou roli. K nařízení předběžného opatření přitom zpravidla dochází hned na samém počátku řízení, před provedením řádného dokazování (výslechů, posudků, místních šetření apod.), kterým by bylo možné postavit najisto, jaké uspořádání péče je v daném případě v nejlepším zájmu dítěte.

Jakkoli Ústavní soud ČR v tomto kontextu opakovaně zdůrazňuje, že předběžné opatření je toliko krátkodobým provizoriem, které nemůže plnit roli „kvazi definitivního“ rozhodnutí ve věci samé, je třeba konstatovat, že pravidlem ve věcech péče soudu o nezletilé bývá vysoká míra shody mezi nařízeným předběžným opatřením a konečným rozhodnutím soudu. Na druhou stranu je třeba konstatovat, že důraz obecně kladený Ústavním soudem ČR na úpravu pravidelného a co nejširšího osobního styku rodiče s dítětem platí i ve vztahu k předběžným opatřením, a to právě s ohledem na nutnost prevence deformování rodinných vztahů do budoucna (srov. např. nálezy ÚS ČR I. ÚS 618/05).

Jaké jsou tedy možnosti obrany proti nařízenému předběžnému opatření? Na prvním místě je třeba nepochybně uvést **odvolání**, které je řádným opravným prostředkem, o němž rozhoduje nadřízený (většinou krajský) soud. V odvolání má strana povinná většinou první možnost se k věci vyjádřit a předložit vlastní tvrzení a námítky vůči pozici druhé strany. Není totiž výjimkou, že se povinná strana o návrhu na předběžné opatření dozví až při doručení usnesení, kterým již bylo předběžné opatření nařízeno. Tento postup je plně v souladu se zákonem a je odůvodněn obavou ze zmaření účelu předběžného opatření, o které by se povinný v případě včasného varování mohl pokusit.

Na rozhodnutí o podaném odvolání není zákonem stanovena žádná lhůta, ale i zde platí, že je třeba odvolání projednat v urgentním režimu (srov. nálezy ÚS ČR IV. ÚS 736/17). Již od nařízení předběžného opatření je totiž nutné se jím bezvýhradně řídit (odvolání nemá odkladný účinek), jeho zákonnost je tedy nutné přezkoumat bezodkladně. Pokud odvolací soud přezkoumává zamítnutí předběžného opatření soudem prvního stupně, není oprávněn sám předběžné opatření nařídit, ale musí případně vrátit věc soudu prvního stupně (srov. nálezy ÚS ČR Pl. ÚS 16/09, IV. ÚS 3749/17). Důvodem je skutečnost, že by tím byla straně povinné zcela odňata možnost se proti předběžnému opatření bránit (a v zásadě se k věci vůbec vyjádřit), neboť proti rozhodnutí

odvolacího soudu již není další opravný prostředek přípustný a rozhodnutí zůstává konečné.

Jestliže není odvolání vyhověno, neznamená to, že by předběžné opatření muselo nezbytně trvat až do rozhodnutí ve věci samé. Předběžné opatření musí soud **z úřední povinnosti zrušit**, jakmile pominou důvody, pro které bylo nařízeno (§ 77 odst. 2 o. s. ř.). Účastníci řízení pak mohou podat soudu podnět, kterým jej upozorní na neexistenci důvodů pro další trvání předběžného opatření.

Konečně je možné mezi prostředky obrany proti předběžným opatřením řadit i **ústavní stížnost** jakožto nástroj ochrany ústavně zaručených práv a svobod. Ústavní soud ČR opakovaně judikoval, že ač dochází předběžným opatřením pouze k dočasné úpravě právních vztahů, je toto rozhodnutí plně způsobilé zasáhnout do základních práv a svobod jednotlivce. V oblasti péče soudu o nezletilé přichází v úvahu zejména porušení práva na ochranu rodičovské výchovy a péče (čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, dále jen „LZPS“), práva na soudní a jinou právní ochranu (čl. 36 odst. 1 LZPS) či principu rovnosti účastníků řízení (čl. 37 odst. 3 LZPS).

Na závěr této stručné exkurze do právní úpravy a judikatury v oblasti předběžných opatření lze zmínit skutečnost, že Ústavní soud ČR již před více než osmi lety přistoupil ke zrušení části občanského soudního řádu upravující rozhodování odvolacího soudu ve věcech předběžných opatření (pův. § 220 odst. 3 o. s. ř.) a vyzval zákonodárce ke komplexnímu přehodnocení procesní úpravy předběžných opatření (nálezy Pl. ÚS 16/09). Upozornil přitom na absenci efektivního procesního prostředku, jímž by povinná strana mohla dosáhnout slyšení ve věci a přezkoumání nařízeného předběžného opatření v krátkém čase. Zákonodárce však tuto výzvu nevyslyšel a právní úprava nedoznala v tomto ohledu žádné změny. Zůstává tak na obecných soudech, aby při rozhodování o předběžných opatřeních našly i za této situace ústavně konformní cestu a důsledně dbaly ochrany základních práv a svobod účastníků řízení v kontextu ustálené judikatury Ústavního soudu ČR.

Květa Glaserová

V minulém vydání zpravodaje jsme vám představili několik rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva („ESLP“) týkajících se pochybení orgánů činných v trestním řízení („OČTŘ“) při vyšetřování případů domácího násilí. ESLP se opakovaně zabýval obdobnou otázkou v případech znásilnění, jako jeden příklad za všechny vám chceme přiblížit případ M. C. proti Bulharsku z roku 2003.

Skutkový stav

Žadatelkou byla žena, již ve 14 letech během jedné noci znásilnili dva muži, jedním byl starší bratr její spolužačky (A., 20 let), druhého znala z diskotéky, kde s ním tančila (P., 21 let). Toho večera žadatelka s kamarádkou čekaly před vstupem na diskotéku, když přijeli autem tři muži (dva z nich žadatelka osobně znala, jak je uvedeno výše) a nabídli jí, aby jela s nimi na jinou diskotéku. Ona souhlasila pod podmínkou, že ji do 23:00 odvezou domů.

Cestou domů A. navrhl, že se vykoupu v nedaleké přehradě, s čímž žadatelka nesouhlasila. Muži šli plavat, ona zůstala v autě. Brzy se vrátil P., sedl si vedle ní, naklonil se k ní a začal ji líbat. Ona se ho snažila odstrčit, on přesto v líbání pokračoval. Potom položil sedadlo do horizontální polohy, chytil její ruce a držel jí je za zády. Ona cítila strach a zároveň stud, že se ocitla v takové situaci. Neměla sílu bránit se násilím nebo křičet. Její pokusy odstrčit P. byly neúspěšné. P. ji svlékl a vykonal na ní soulož. Žadatelka na policii vypověděla, že to bylo její poprvé, hodně to bolelo. Bylo jí špatně, chtělo se jí zvracet a začala plakat.

Poté se ostatní vrátili do auta a namísto k žadatelce domů jeli do domu příbuzných jednoho z mužů. Žadatelka později vypovídala, že cítila potřebu ochrany a jelikož A. byl bratr její spolužačky, očekávala ochranu od něj. Proto následovala jeho a třetího muže (P., který jí ublížil, tam nebyl) do pokoje. Tam se posadila na postel, muži kouřili a povídali si. Když třetí muž odešel, A. si sedl vedle ní, poválil ji na postel, svlékl a donutil ji k sexu. Ona neměla sílu násilím se bránit. Pouze ho prosila, aby přestal. Když přestal, začala plakat a plakala, dokud neusnula.

Následujícího dne našla dceru v tomto domě její matka.

Žadatelka ihned matce řekla, že byla znásilněna. Odjely přímo do nemocnice, kde byla vyšetřena. Lékař konstatoval, že její panenská blána byla čerstvě protržena. Také zaznamenal modřiny a škrábanec na jejím krku.

Žadatelka se styděla, jelikož pocházela z malého města, kde bylo panenství považováno za podmínku manželství. Kladla si za vinu, že své panenství nechránila a bála se možné reakce sousedů. Toho večera k nim domů přišel P., žádal o odpuštění a navrhl matce žadatelky, že si její dceru vezme

za ženu, až dospěje. Ta považovala nabídku za přiměřenou a domnívala se, že jejich sňatek bude minimalizovat sociální následky. Přístup matky ovlivnil následné chování žadatelky, která matčino rozhodnutí přijala a několikrát šla s P. a jeho kamarády ven.

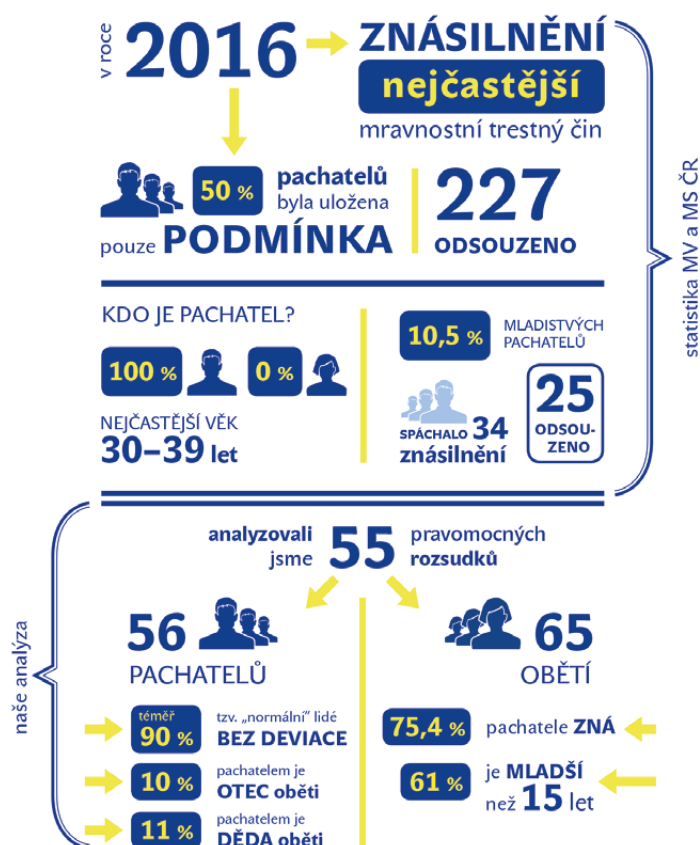
Žadatelka se psychicky zhroutila poté, co jejich domácnost navštívil také otec A. Poté se společně se svými rodiči rozhodla podat trestní oznámení.

Průběh vyšetřování

Oba muži byli zatčeni a učinili písemná prohlášení, v nichž tvrdili, že s žadatelkou měli sex s jejím plným souhlasem. Vyšetřování bylo zahájeno v srpnu 1995. Od listopadu 1995 do listopadu 1996 policie v případě neučinila žádné kroky. V lednu 1997 nařídil státní zástupce doplnit vyšetřování, jelikož nebylo objektivní, důkladné a úplné.

Vyšetřovatel oslovil soudní znalce s otázkami na posouzení pravděpodobnosti chování žadatelky, kdy po prvním znásilnění klidně seděla v autě a poslouchala hudbu a později chodila s jedním z pachatelů ven. Znalci se domnívali, že žadatelka vzhledem ke své nezkušenosti a naivitě úměrné věku ani neuvažovala o tom, že mohla být sexuálně napadena. Znalci dále konstatovali, že „byla během útoku náhle přemožena vnitřním konfliktem mezi přirozeným sexuálním

Sexuální násilí v ČR z pohledu práva

zájmem a pocitem, že čin byl trestuhodný, což snížilo její schopnost odporovat a bránit se“. Shledali, že je psychicky zdravá a že významu události rozuměla. Vzhledem k jejímu nízkému věku však „nedokázala prosadit stabilní soubor přesvědčení“. Co se týká toho, že žadatelka krátce po znásilnění chodila ven s P., dle znalců to lze lehce vysvětlit tím, že se její rodina snažila incidentu dát sociálně přijatelný význam.

Státní zástupce ukončil vyšetřování v březnu 1997 s odůvodněním, že násilí nebo výhrůžky nebyly prokázány bez pochybností. **Zejména nebyl prokázán žádný odpor ze strany žadatelky nebo snaha získat od někoho pomoc.**

Odvolání žadatelky proti tomuto rozhodnutí bylo zamítnuto. Státní zástupce se opřel mimo jiné o tvrzení pachatelů a jimi navrhnuté svědkyně, že navrhovatelka nejevila po pohlavním styku známky újmy. Dále v odůvodnění uvedl:

„Je pravda, že, jak vyplývá ze zprávy soudních znalců, mladý věk žadatelky a její nedostatek zkušeností v životě znamenaly, že nebyla schopna prokázat svoji neochotu zapojit se do sexuální aktivity. **Nemůže se však jednat o znásilnění, pokud žadatelka nebyla nucena k pohlavnímu styku prostřednictvím fyzické síly nebo vyhrožování.** Takové nucení předpokládá odpor, ale v tomto konkrétním případě neexistuje žádný důkaz o odporu žadatelky“. **Dále rozhodnutí odůvodnil neexistencí stop fyzického násilí, jako jsou modřiny, roztrhané oblečení apod.**

V červnu 2001, zřejmě v marné snaze znovu otevřít vyšetřování, žadatelka předložila písemné stanovisko dvou odborníků, psychiatra a psychologa. Ti uvedli, s odkazem na zahraniční vědecké publikace, že jsou známy dva způsoby reakce obětí znásilnění na svého útočníka: násilná fyzická obrana a „efekt zamrznutí“ (také známý jako „syndrom traumatického psychologického infantilismu“). Tento jev je vysvětlován skutečností, že jakýkoli model chování oběti založený na zkušenostech je nedostatečný, když oběť čelí nevyhnutelnosti znásilnění. V důsledku toho zstrašená oběť často přijme model pasivní reakce, charakteristický pro dětský věk, nebo vyhledá psychologickou disociaci od události, „jako by se jí to nedělo“. Odborníci uvedli, že všechny vědecké publikace, které studovali, ukázaly, že **v případech znásilnění převažuje vzor „efektu zamrznutí“**. Dále provedli vlastní výzkum. Analyzovali případy žen ve věku 14 až 20 let, které kontaktovaly dva specializované léčebné programy pro oběti násilí v Bulharsku v období let 1996 až 2001 a uvedly, že byly znásilněny. Případy, které byly příliš odlišné od případu žadatelky, byly vyloučeny. Tak identifikovali 25 případů, z nichž 24 obětí neodporovalo fyzickým násilím, ale reagovalo pasivně.

V době vyšetřování případu byla hranice pro pohlavní styk v Bulharsku 14 let a trestní zákoník definoval znásilnění jako „Pohlavní styk se ženou (1) neschopnou se bránit, pokud se stykem nesouhlasila; (2) jež k němu byla donucena použitím síly nebo výhrůžek; (3) jež byla pachatelem uvedena do stavu bezbrannosti.“

Žadatelka se obrátila na ESLP s návrhem, v němž tvrdila, že bulharská legislativa a vyšetřovací praxe neposkytují efektivní ochranu proti znásilnění a sexuálnímu zneužívání, když jsou stíhány pouze pachatelé v případech, kdy se oběť aktivně bránila, a že OČTŘ její případ nevyšetřily efektivně. Dle jejího názoru stát nenaplnil pozitivní povinnost chránit fy-

zickou integritu a soukromý život občanů a poskytnout adekvátní odškodnění v případě jejich poškození, čímž porušil čl. 3, čl. 8 § 1 a čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

V řízení byly povoleny připomínky třetích stran, v rámci nichž se vyjádřila britská nevládní organizace Interights. Poskytla své vyjádření k vývoji definice znásilnění v judikatuře i mezinárodním právu v posledních 20 letech. Uvedla, že **výzkumy prokázaly, že ženy, a to převážně nezletilé, se často v případech znásilnění fyzicky nebrání, protože toho buď nejsou schopny z důvodu paralýzy strachem, nebo se tak snaží bránit před zvyšováním intenzity násilí.**

Proměna definice trestného činu znásilnění reflektuje změnu z „historického přístupu“ k „přístupu rovnosti“ k otázce souhlasu. **Bylo upřesněno, že znásilnění je útokem proti autonomii oběti a jeho základním elementem je nedostatek jejího souhlasu.** Ústředním zájmem této reformy bylo objasnit, že **není nutné prokázat, že obžalovaný překonal fyzický odpor oběti, ale prokázat nedostatek jejího souhlasu.**

Rozhodnutí

ESLP se ve svém rozhodnutí vyjádřil ke dvěma zásadním otázkám, jimiž jsou **1. pozitivní povinnost státu** vyšetřovat a trestat případy znásilnění a **2. moderní pojetí prvků znásilnění a jeho dopad** na podstatu pozitivní povinnosti členských států poskytovat odpovídající ochranu.

1. Dle ESLP mají státy pozitivní povinnost obsaženou v člancích 3 a 8 Úmluvy přijmout trestněprávní ustanovení, která **účinně trestají znásilnění**, a uplatňovat je v praxi prostřednictvím **účinného vyšetřování a trestního stíhání**.
2. Po rozsáhlé rešerši legislativy a judikatury evropských i mimoevropských zemí (např. Belgie, Irsko, USA, Dánsko, Francie, Spojeného království ad.) a zvážení argumentace organizace Interights ESLP konstatoval, že **jakýkoli přísný přístup** k trestnímu stíhání sexuálních trestných činů, jako je vyžadování důkazu fyzického odporu za všech okolností, **představuje riziko, že některé druhy znásilnění zůstanou nepotrestány**, a tím by byla ohrožena účinná ochrana sexuální autonomie jednotlivce. V souladu se současnými standardy a trendy v této oblasti musí být pozitivní povinnosti členských států podle článků 3 a 8 Úmluvy považovány za povinnosti vyžadující penalizaci a účinné stíhání jakéhokoli sexuálního jednání bez souhlasu, **včetně absence fyzického odporu oběti**.

ESLP poznamenává, že definice znásilnění v bulharském trestním zákoníku se významně neliší od znění v legislativách jiných členských států a neobsahuje požadavek fyzické obrany oběti. Rozhodující je však význam, který je slo-

vům jako „síla“ nebo „pohrůžka“ v právních definicích dán. Například v některých právních systémech se předpokládá, že pachatel znásilnění použil sílu právě tím, že pokračoval v sexuální aktivitě bez souhlasu oběti.

Navzdory rozdílům v zákonných definicích však soudy v řadě zemí vyvinuly svůj výklad tak, že pod pojem znásilnění zahrnuly jakýkoliv nesouhlasný sexuální akt. Vzhledem k tomu, že v Bulharsku neexistuje judikatura zabývající se otázkou, zda je každý sexuální akt bez souhlasu oběti trestný, nelze učinit o této otázce závěr ani na základě předložených rozhodnutí Nejvyššího soudu. Zároveň neexistuje spolehlivá studie praxe OČTŘ v případech, které se nedostaly k soudu. ESLP tudíž vycházel mimo jiné z toho, že převážná většina rozsudků Nejvyššího soudu předložených vládou se týkala znásilnění za použití značného násilí (s výjimkou případů, kdy byla oběť fyzicky nebo duševně postižena), což považoval za náznak toho, že případy, kdy byla zjištěna malá nebo žádná fyzická síla a odpor, nebyly stíhány.

ESLP vytkl OČTŘ, že nedostatečně prověřily důvěryhodnost verzí událostí, jak je popisovali P. a A. a jimi navržené svědci. Vyšetřovatelé se dále nepokusili o přesnější určení časového sledu událostí. Soud se proto domnívá, že OČTŘ nevyužily všechny dostupné možnosti pro zjištění všech okolností případu a dostatečně neposoudily důvěryhodnost sporných tvrzení.

Dle ESLP je velmi důležité, že důvodem tohoto postupu bylo zjevně stanovisko vyšetřovatele a státních zástupců, že vzhledem k tomu, že se jednalo o tzv. „date rape“, při neexistenci „přímého“ důkazu o znásilnění, jako jsou stopy násilí a odporu nebo vyhledání pomoci obětí, nemohli dovodit nedostatek souhlasu a posoudit případ jako znásilnění za zjištění všech okolností.

Soud se domnívá, že i když v praxi může být někdy obtížné prokázat nedostatek souhlasu v případě neexistence „přímého“ důkazu o znásilnění, OČTŘ musí přesto zjistit všechny okolnosti a rozhodnout na základě jejich posouzení. Vyšetřování a jeho závěry musí být zaměřeny na otázku nesou-

hlasu. To nebylo v tomto případě dodrženo, přístup OČTŘ byl restriktivní, když prakticky nevzal v potaz definující prvek trestného činu znásilnění (nesouhlas).

ESLP dále OČTŘ též vytkl, že nepřikládaly dostatečnou váhu zvláštní zranitelnosti mladých lidí a zvláštním psychologickým faktorům, které se týkají případů znásilnění nezletilých.

ESLP konstatuje, že vyšetřování případu a zejména přístup vyšetřovatele a státních zástupců nenaplnily požadavky vyplývající z pozitivních povinností států zavést a účinně uplatňovat trestněprávní systém postihující všechny formy znásilnění a sexuálního zneužívání.

Soud tedy konstatuje, že v projednávané věci došlo k porušení pozitivních povinností žalovaného státu vyplývajících z článků 3 a 8 Úmluvy.

ESLP dal navrhovatelce také za pravdu v tom, že musela utrpět psychickou újmu a trauma vyplývající, alespoň zčásti z chybného přístupu OČTŘ a přiznal jí náhradu nemajetkové újmy ve výši 8 000 EUR.

Judikatura

Znásilněním se ESLP dále zabýval např. v případech P. M. proti Bulharsku, Aydin proti Turecku, D. P. a J. C. proti Spojenému království nebo C. A. S. a C. S. proti Rumunsku. Rozhodnutí ESLP lze dohledat zde: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22documentcollectionid%22%3A%5B%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%5D%7D>.

Nejvyšší soud ČR již v několika svých rozhodnutích shodně konstatoval, že **pro naplnění znaku násilí nebo pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy u trestného činu znásilnění není nezbytné, aby poškozená osoba kladla zřejmý fyzický odpor. Postačí, že pachatel musela být zjevně nevole poškozené osoby s jeho jednáním** – viz např. 7 Tdo 1051/2011 ze dne 6. 9. 2011, 11 Tdo 294/2014 ze dne 26. 3. 2014, 5 Tdo 847/2015 ze dne 19. 8. 2015, 3 Tdo 680/2017 ze dne 28. 6. 2017, 3 Tdo 1086/2017 ze dne 27. 9. 2017, 3 Tdo 1052/2017 ze dne 27. 9. 2017.

Přesto, jak pozorujeme v praxi a potvrzuje to i naše analýza rozsudků v případech znásilnění „Jen ano je ano, Trestný čin znásilnění ve světle Istanbulské úmluvy“ (ke stažení zde: http://www.profem.cz/shared/clanky/550/A5-JenAnoJeAno_WEB.pdf), české OČTŘ stále často posuzují intenzitu fyzického odporu, a to i u dětských obětí velmi nízkého (školového) věku.

O výhodách chatového poradenství jsme již psali v předchozích vydáních tohoto zpravodaje. Opakovaně se nám potvrzuje, že chatové poradenství do systému pomoci pro oběti domácího a sexuálního násilí bezesporu patří.

Přínos chatového poradenství a způsob práce našich konzultantů lze demonstrovat na příběhu jedné naší klientky, řekněme jí Petra. Petra navštívila náš chat opakovaně a na každém chatu byl znatelný posun v jejím náhledu na svou nelehkou životní situaci.

Při první návštěvě chatu klientka píše neurčitě, že se jí něco stalo. Pracovnice se doptává, co se událo. Petra však nereaguje a odpovídá jednoslovně: „*Ano, ne, nevím, možná, nevěřím si,...*“ Při doptávání pracovnící na sexuální násilí Petra odpovídá „ano“. Pracovnice ji ujišťuje, že je to v pořádku a že je normální, pokud se jí po sexuálním útoku špatně komunikuje. Následky sexuálního násilí jsou různé a u každého se mohou projevat různými příznaky... (*Dnes již například není aktuální teorie, že po znásilnění se žena straní kolektivu a odmítá vše spojené se sexem, u některých obětí je například časté následné promiskuitní chování*). Klientka je ujišťována, že náš společný chat ji k ničemu nezavazuje, jsou jí vysvětlovány služby pro oběti sexuálního násilí, které na území ČR může nalézt. Po tomto chatu se loučí a děkuje. Její odpovědi jsou však stále jednoslovné.

O týden později přichází klientka znovu na chat. Tentokrát již píše podrobněji, co se jí stalo. Hned v první větě napíše, že byla v dětství zneužívána strýcem. Klientka zmiňuje pocity viny. Má dojem, že se měla bránit a nenechat ho ji zneužívat. Pracovnice z Petry snímá vinu. Opakovaně ji upozorňuje na to, že oběť nemůže za své zneužití/znásilnění, obzvláště pak dítě. Petra se svěřuje, že následně po zneužívání měla řadu let noční můry. Aby je zahнала, začala užívat návykové látky (nejdříve alkohol, pak pervitin), na kterých po čase začala být závislá. V té chvíli spadla tzv. na dno, rodiče ji vystěhovali z bytu a klientka byla v osmnácti letech na ulici. Nějaký čas trvalo, než se dostala na psychiatrické léčení do nemocnice, od té doby přibližně pět let abstnuje. Ještě

v nemocnici byla odkázána na organizaci, kde jí byly poskytovány psychoterapie. Řešila v nich však primárně závislosti na alkoholu a pervitinu. Petra dále píše o tom, že s terapeuty nemá dobrou zkušenost, vystřídal hodně druhů, ale stejně se jí vybavují její zážitky z dětství a pronásledují ji nejen zlé sny, ale také nedůvěra k lidem, neschopnost navazovat vztahy a další potíže. Navíc se jí narodil syn, veškerou svou sílu a volný čas tedy investuje do péče o něj a zajištění příjmů. Klientka vypráví svůj příběh, ale na veškeré nabídky pracovníce nereaguje („*nic nemá cenu, nikde jí nepomohou, už zkoušela mnohé, terapie jsou zbytečné...*“).

Pracovnice ji motivuje k řešení situace a opakovaně ji oceňuje za to, co nyní zvládá (péči o syna, abstinenci, finanční zajištění). Klientka odchází s tím, že stále nikomu nevěří a už nemá sílu nikam docházet. Za další dva týdny se znovu vrací Petra na chat. Připomíná se, že u nás na chatu již několikrát byla. Přemýšlí nad tím, jak by si mohla pomoci sama. Pracovnice ji odkazuje na různé webové stránky o zneužívání v dětství, také jí doporučuje knihy, které si může přečíst. Za další dva týdny Petra přichází znovu a děkuje za pomoc. Knihy si půjčila v knihovně a přečetla. Doptává se, jak fungují naše služby. Přemýšlí nad tím, že by se k nám objednala na osobní konzultaci. Jsou jí předány kontakty, může se objednat telefonicky nebo emailem. Za přibližně měsíc se klientka telefonicky objednává na konzultaci s tím, že hledá podporu a informace o možnostech řešení jejího psychického stavu.

Ester Poláčková

Chatové poradenství

Od listopadu 2017

- Pondělí 9–12 h
- Středa 16–19 h

www.elinka.iporadna.cz

Statistika

listopad 2018 – leden 2019

- 19 rozhovorů se 17 unikátními klienty

Nejčastější témata

- vztahová
- sexuální
- osobní a existenční

Sledujte nás na našich sociálních sítích a na webu:

www.facebook.com/proFem.o.p.s

www.instagram.com/profem_o.p.s_

www.profem.cz

Násilí ve vztahu zažívá každý třetí teenager.

8

Hlavní výstupy z analýzy partnerského násilí mladých

V předchozích vydáních Zpravodaje jsme vás o projektu Love and Respekt, který je podpořen programem Evropské unie Erasmus +, a zaměřujeme se v něm na téma partnerského násilí mladých, již informovali. V projektu usilujeme o zvýšení povědomí o tomto tématu a v důsledku tedy o prevenci tohoto negativního fenoménu.

Jednou z prvních aktivit, která byla v projektu realizována, byl sběr dat, a to ve všech zapojených partnerských zemích: ČR, Španělsko, Itálie, Rakousko, Chorvatsko, Arménie a Gruzie. Rádi bychom vás s hlavními výstupy, konkrétně s českou částí získaných dat, seznámili.

Metodologie

Cílem výzkumu bylo zmapovat výskyt partnerského násilí mezi mladými lidmi, formy tohoto násilí a jeho dopady. Partnerské násilí mladých (v angličtině „teen dating violence“) je v rámci tohoto výzkumu chápáno jako násilné chování ve vztazích nebo také při „randění“ mladých lidí ve věku 16 až 26 let.

Výzkum v České republice byl realizován za podpory agentury MindBridge Consulting, a. s. v průběhu března 2018. Šlo o kvantitativní výzkum, konkrétní metodou sběru dat byl online dotazník – tzv. Computer Aided Website Interviewing (CAWI). Výzkumu se zúčastnilo 1 000 respondentů a respondentek ve věku 16–26 let z různých měst napříč Českou republikou.

Složení vzorku (pohlaví, vzdělání, rodinný stav) díky náhodnému výběru respondentů kopíruje demografické údaje této věkové skupiny ve společnosti, pročež je možné výstupy z výzkumu generalizovat a považovat za reprezentativní. Respondenti a respondentky byli dotázáni na 42 otázek týkajících se tématu a na další otázky týkající se demografických údajů.

Výskyt, podoby a důsledky násilí ve vztazích mladých

Z reprezentativního vzorku 1000 dotazovaných respondentů a respondentek ve věku 16–26 let bylo 91 % ve vztahu (ať už během sběru dat, nebo někdy v minulosti), přičemž 33 % z těchto lidí zažilo v některém ze svých vztahů násilí,

které definujeme jako partnerské násilí mladých. Znamená to, že každý třetí mladý člověk, který/která má zkušenost se vztahem, zažívá či zažil násilí ze strany svého partnera nebo člověka, se kterým „randí“.

Formy partnerského násilí mladých

Nejčastější formou partnerského násilí je násilí psychologické – polovina mladých lidí, kteří se nacházejí v násilném vztahu, opakovaně ze strany svého partnera či partnerky zažívá extrémní žárlivost a obviňování z nevěry. 41,3 % lidí, kteří čelí nebo čelili partnerskému násilí, zažilo také opakovanou kontrolu, kdy jejich partner/ka trval(a) na tom, že musí vědět, kde se nacházejí, s kým jsou a co dělají.

Další obvyklou formou násilí je fyzické násilí – 19,3 % mladých lidí, kteří čelí nebo čelili partnerskému násilí, zažilo nebo zažívá opakovaně v násilném vztahu facku a násilné strkání.

Nejtypičtějším projevem kybernásilí ve vztazích teenagerů je kontrola a čtení zpráv z partnerova/partnerčina mobilu bez jejich souhlasu, které opakovaně zažívá 31,3 % mladých obětí partnerského násilí. 25,3 % obětí násilí jsou opakovaně zahlcováni zprávami, emaily, telefonáty, a to i po skončení vztahu.

Partnerské násilí dospívajících a mladých v ČR

Stalking, tedy nebezpečné pronásledování, je také součástí této problematiky – **18,7 %** mladých lidí, kteří mají nebo měli zkušenost s násilným vztahem, zažilo, že je **bývalí partneři opakovaně po rozchodu vyhledávali**, i když vyjádřili nezájem se s nimi dále vídat.

Téměř **14 % lidí** v násilném vztahu zažilo **opakované sexuální násilí** v podobě nevyžádaných polibků a dotyků.

Řešení situace

Většina mladých lidí, kteří se ve svém vztahu nebo při randění setkávali či setkávají s nějakou formou násilí dlouhodobě, se tuto **situaci snaží řešit**. Často volí několik způsobů řešení najednou (1,3 řešení v průměru).

Nejčastěji se s partnerem rozchází (**56 %**) nebo se svěří své kamarádce či kamarádovi (**47 %**). Pouze minimum podá v souvislosti s násilím ve vztahu trestní oznámení nebo vyhledá odbornou pomoc. Ve **26 %** případů se situace násilí ve vztahu nijak nezměnila i přesto, že mladí lidé vyzkoušeli některé ze zmíněných řešení. V **5 %** případů se situace dokonce zhoršila.

Dopady partnerského násilí mladých

Partnerské násilí mladých nezůstává bez důsledků. Pouze **necelá třetina** mladých lidí, kteří jsou dlouhodobě vystaveni působení některé z forem partnerského násilí, nepocítí v důsledku násilí ve vztahu **žádné z uvedených dopadů na svůj osobní život nebo své zdraví**. Někteří však naopak zažijí více ze zmíněných dopadů.

Nejčastěji se nemohou kvůli násilí dlouhodoběji **soustředit na své studium, školu** nebo na svou **práci (43 %)**. U přibližně každého čtvrtého chlapce nebo dívky se projeví **anorexie** nebo **výrazný úbytek váhy (26 %)**. Dokonce **16 %** mladých lidí napadají v důsledku násilí **myšlenky na sebevraždu**.

Využití výzkumu

Věříme, že výše diskutovaný výzkum je **unikátní**, neboť přináší data o tématu v České republice poměrně neznámém a může tak pomoci zmapovat současnou situaci a upozornit na **existenci partnerského násilí mezi mladými lidmi a na jeho závažnost**. Díky zmapování důsledků a jednotlivých forem tohoto násilí však může výzkum posloužit také jako **zdroj informací pro učitele, pracovníky a pracovnice primární prevence, nízkoprahových klubů pro děti a mládež, sociálně aktivizačních služeb** nebo dalších služeb a pracovníků cílících své aktivity na tuto skupinu.

Eva Michálková

Akreditované kurzy

V současné době nabízíme tyto kurzy:

- Domácí násilí a rodinné právo
- Práce s traumatizovanou osobou v kontextu domácího a sexuálního násilí
- Sexuální násilí a právo

Dále pořádáme třídní právní cyklus akreditovaných kurzů:

- Úvod do problematiky trestního řízení v kontextu domácího násilí
- Úvod do problematiky zákona o obětech trestných činů pro sociální pracovníky
- Problematika odškodňování obětí trestné činnosti a poskytování peněžité pomoci státem pro poskytovatele sociálních služeb

Všechny kurzy jsou přístupné jak široké veřejnosti, tak odborníkům a jsou zaštitěny akreditací Ministerstva práce a sociálních věcí.

Termíny otevřených kurzů zveřejňujeme vždy na jaře a na podzim buď prostřednictvím sociálních sítí (**Facebook, Instagram**), našeho **zpravodaje**, který rozesíláme e-mailem, nebo na

webových stránkách **www.profem.cz**. Kurzy se konají v Praze.

V případě zájmu připravíme kurz podle potřeb vaší organizace. Ozvěte se nám: **administrativa@profem.cz**.

V rámci projektu „Znalci a jejich činnost – návrh komplexní právní úpravy“ podpořeného v programu Úřadu vlády ČR „Podpora veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů“ zkoumal proFem současnou podobu právní úpravy znalecké činnosti, její konkrétní nedostatky a způsoby, jak ji zlepšit.

I přes to, že je znalecká činnost podstatnou součástí mnoha soudních řízení, je v současnosti stále vykonávána pod právní úpravou z roku 1967, která je pro současné potřeby nedostatečná. I přes to, že Ministerstvo spravedlnosti ČR předložilo v letech 2010, 2011 i 2013 několik věcných záměrů zákona, k jejich přijetí nedošlo.

Se zvýšeným počtem řešených sporů péče o nezletilé, ale i případů sexuálně motivované trestné činnosti v ČR, se zvyšuje i množství vypracovaných znaleckých posudků pro účely civilního a trestního řízení. Dle výstupů analýzy a zkušeností všech stran, které se znaleckými posudky pracují, se projevuje nejednotnost v přístupu znalců ke zkoumaným subjektům, nekonsistence při soudním hodnocení znaleckých posudků, absence jejich standardizace a téměř nulová odpovědnost znalců za zpracované posudky. Tato situace neúměrně natahuje a prodlužuje civilní i trestní řízení, pro které bývají znalecké posudky důležitým důkazem a zdrojem jejich konečných rozhodnutí. „V nejfatálnějších případech vedou špatně vypracované znalecké posudky k osvobození pachatelů trestné činnosti, k přisouzení dítěte do péče agresivního rodiče i nezanedbatelné sekundární až terciární viktimizaci obětí trestných činů, které pak jsou nuceny vyhledat odbornou psychiatrickou pomoc“, objasňuje Veronika Ježková, vedoucí právních služeb proFem.

V rámci projektu došlo k realizaci dvou workshopů (v průběhu května a října 2018) jak se zástupci znalců, tak odborné

veřejnosti, v jejichž rámci byla identifikována nejpalčivější selhání a popsány potřeby změny současné právní úpravy. Základní teze jsme pak předložili zpravodajce sněmovního tisku č. 72, prof. JUDr. Heleně Válkové, CSc. Ty odrážely například potřebu zavedení standardizace posudků, která by měla přispět jak ke zvýšení kvality samotných posudků, tak ke zvýšení

míry jejich přezkoumatelnosti. Další významnou změnou by mělo být přenesení dohledu nad znaleckou činností z gesce Krajských soudů do působnosti Ministerstva spravedlnosti, což by mělo zejména ulehčit soudům, které podle dosavadních zjištění nyní dohled nad znaleckou činností kapacitně ani odborně nezvládají. Zároveň by tak došlo ke sjednocení tohoto dohledu. Nová úprava zákona by měla také reflektovat potřebu valorizace odměn soudním znalcům anebo potřebu jejich ochrany před nátlakem, vydíráním či vyhrožováním ze strany posuzovaných osob nebo lobbistických zájmových skupin, se kterým se často znalci setkávají.

Stav legislativní úpravy na počátku roku 2019

V současnosti garanční Ústavně právní výbor doporučil návrh zákona v podobě tisku č.72/2 poslancům k přijetí. Návrh nového zákona o znalcích obsahuje nově: podrobnou úpravu odborné způsobilosti znalce, podobu a průběh vstupní zkoušky znalců, elektronizaci seznamu soudních znalců stejně jako samotných znaleckých posudků, novou podobu odpovědnosti za výkon znalecké činnosti, povinné pojištění znalců, náležitosti znaleckého posudku a deklaraci jeho přezkoumatelnosti, stejně jako dohled nad výkonem znalecké činnosti a zároveň i úpravu systému odměňování soudních znalců.

Včasná intervence: lze zachytit případy domácího násilí ve zdravotnických zařízeních? Pilotní sběr dat.

Zdravotníci jsou klíčovými aktéry pro zachycení domácího násilí a mohou pomoci až 162 tisícům obětí domácího násilí ročně.

V projektu „Pilotní sběr dat v souvislosti s domácím a genderově podmíněným násilím ve zdravotnictví“ podpořeném Ministerstvem zdravotnictví ČR organizace proFem zkoumala možnosti zachycení případů domácího násilí v rámci zdravotnických zařízení. „Každý rok v důsledku domácího násilí vyhledá ošetření přibližně 162 000 žen. Právě zdravotnická zařízení jsou prvními místy, kam se ženy obrací, kde hledají lékařské ošetření a pomoc,“ uvádí Jitka Poláková, ředitelka proFem. Zachycení a poskytnutí adekvátní intervence v této rané fázi může předejít či přispět ke snížení dopadů případných eskalací násilí.

Projekt byl realizován ve spolupráci s výzkumnou agenturou Mindbridge Consulting a zkoumal možnosti zachycení těchto případů ve zdravotnictví. Cílem bylo ověřit možnosti nastavení a průchodnost využití standardizovaných procedur pro zachycení případů domácího násilí.

Výzkum však již v počáteční fázi narážel na nízkou míru zájmu ze strany nemocničních zařízení; a to jak vedení nemocnic, jež nedisponovalo dostatečnými časovými nebo personálními kapacitami, tak zdravotnického personálu, který v některých případech nevnímal téma jako potřebné či relevantní. Pro spolupráci bylo osloveno více než 130 nemocničních zařízení, přičemž v 15 z nich probíhala intenzivní jednání, spolupráce však započala pouze ve 3 zařízeních, a to:

- Benešov, Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov, a. s.
- Litoměřice, Nemocnice Litoměřice, a. s.
- Praha, Fakultní Nemocnice v Motole

Pracovníkům těchto zařízení, kteří se bez nároku na finanční kompenzaci do projektu zapojili, patří náš dík.

Celkem probíhalo dotazování na **8 odděleních 22 pracovníky**, průměrně po dobu **54 dní**. Pacientům byly pokládány otázky, které postupně vedly k rozpoznání případů domácího (partnerského) násilí. Odpovědi byly získány od **615 pacientů**, přičemž mezi nimi bylo identifikováno **39 obětí domácího násilí**.

Pacienti během pilotního projektu i přes počáteční údiv v naprosté většině nereagovali odmítavě, měli ke zdravotníkům nadále důvěru. Pokud byli překvapeni jejich zájmem, šlo ve většině případů o překvapení příjemné. I v případech, kdy pacienti přiznali, že vyhledali ošetření v důsledku domácího násilí, jim položené otázky nevadily a odpovídali na ně prav-

divě. Potvrdili tak, že v prostředí zdravotnického zařízení mohou svobodně mluvit i o intimních detailech jejich života.

Počáteční ostych zdravotnického personálu, který se projevoval mírnou nervozitou, velmi záhy mizel již po několika dotazovaných pacientech, otázky se staly přirozenými. U 90 % zdravotníků se stres při opakovaném dotazování snížil nebo k přirozenosti projevu došlo v průběhu času.

Přestože samotné položení otázky i následný záznam byl zkompletován během několika desítek sekund, v situacích „přetlaku“ pacientů v čekárně byl čas potřebný k dotazování subjektivně vnímán jako významně delší.

Zároveň na některých místech docházelo ke **kompetenčnímu tření** mezi lékařskými a nelékařskými pracovníky, resp. mezi lékaři a zdravotními sestrami. Otázky pokládaly sestry, i když šlo o diagnostiku, která je v kompetenci lékaře.

Tyto překážky jsou způsobeny skutečností, že v současné době jde o **dobrovolnou aktivitu**. Pokud zdravotníci informaci zjišťují, jde o aktivitu, která není honorovaná pojišťovnou, přičemž na vytížených pracovištích může zabírat desítky minut.

Význam, který sami zdravotníci vidí v takovém dotazování, dokládá i to, že **se zavedením plošného standardizovaného systému dotazování všech pacientů souhlasí 90 % z nich**.

Většina zapojených zdravotníků měla především zájem se dozvědět, **jak v případech identifikování obětí domácího násilí dále postupovat**. Jaké sociální služby jsou v regionu k dispozici, jaké jednání od obětí očekávat a jak k nim přistupovat.

Díky projektu byli též **proškoleni zdravotníci a nastavila či rozšířila se spolupráce mezi místně příslušnými sociálními službami, intervenčními centry a zapojenými nemocnicemi** (v Benešově a v Litoměřicích).

Jedním z prostředků ochrany osob ohrožených domácím násilím je institut vykázání, ke kterému je oprávněna Policie ČR.

K tomuto kroku může policie přistoupit, pokud po prozkoumání skutečností dojde k závěru, že násilná osoba se útoků dopouští opakovaně a je zřejmé, že by se znovu mohla dopustit nebezpečného útoku proti životu, zdraví nebo svobodě jedince. Jedná se o preventivní opatření primárně sloužící k ochraně osob ohrožených násilím. V případě, že jsou tyto podmínky splněny, vykáže policie násilnou osobu z obydlí a jejího bezprostředního okolí na dobu 10 dní. K tomuto úkolu není tedy potřeba návrh ohrožené osoby a ani její souhlas.

Policie také může za určitých podmínek podezřelou osobu z páchání trestného činu zadržet. Takto může policie učinit se souhlasem státního zástupce (ten není vyžadován jen ve výjimečných případech) a pokud je dán některý z důvodů vazby. Zadržovaná osoba musí být do 48 hodin od zadržení odevzdána soudu, který bude rozhodovat o důvodech vazby. Může být tedy rozhodnuto o propuštění násilné osoby nebo o jejím umístění do vazby.

Otázkou je, zda v případě, kdy policie násilnou osobu na místě zadrží a umístí do cely předběžného zadržení, je na místě rozhodnout o vykázání? Nebo se jedná o nadbytečný úkon?

V případě naší klientky paní L., policie v Příbrami jejího manžela vykážala, i když jej ve stejný den zadržela,

což lze označit za ukázkový postup při poskytování ochrany obětem domácího násilí. Jak bylo výše řečeno, vykázání slouží k ochraně osoby ohrožené násilím, kdy je jí poskytnut čas k řešení její situace. Ve chvíli, kdy je násilná osoba zadržena, ještě není známo (a ani nemůže být), zda bude vzata do vazby nebo zda bude za chvíli propuštěna, o tom teprve bude rozhodovat soud. Pro ochranu oběti je bezpochyby správné rozhodnout i o vykázání, aby se násilná osoba nemohla po propuštění z cely předběžného zadržení hned vrátit do společného obydlí a pokračovat ve své závadné činnosti. Závěrem lze jen konstatovat příkladný postup Policie, která dbala na ochranu ohrožených osob před násilím.

Kateřina Mužíková

KDO JE KDO – TÝM PROFEM

Tým odbornic a odborníků je pro fungování proFem a poskytování poradenství a podpory obětem domácího násilí a genderově motivovaného násilí klíčový. Bez našich sociálních pracovníc, právniček a právníků, terapeutek a vedení organizace bychom nebyli schopni naše služby poskytovat. V této rubrice proto vždy najdete medailonek jedné členky nebo člena týmu, abychom vám náš skvělý tým blíže představili. Dnes bychom vám rádi představili paní Jiřinu Voňkovou, právničku týmu AdvoCatsforWomen a předsedkyni naší správní rady.

Jiřina Voňková

Vystudovala sociálně právní školu a Právnickou fakultu UK. Studium práva zakončila získáním vědecké hodnosti v oboru trestní právo, kriminologie. V sedmdesátých letech pracovala v oblasti postpenitenciární péče s mladistvými pachatelé. Mnoho z nich pocházelo z dysfunkčních rodin poznamenaných domácím násilím. V letech 1978–1989 jako vědecká pracovnice

byla zaměstnána ve Výzkumném ústavu kriminologickém, později ve Výzkumném ústavu ministerstva práce a sociálních věcí a v Ústavu státu a práva ČAV. V devadesátých letech byla náměstkyní pro legislativu na MPSV ČR. Problematice domácího násilí se věnuje od roku 2001. Jako členka Expertní skupiny Aliance proti domácímu násilí, která vznikla na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (2004), se podílela na přípravě a prosazení Zákona o ochraně před domácím násilím (2007). Současně poskytovala právní pomoc obětem (nejen) násilných trestných činů (BKB a proFem). Na Právnické fakultě vede již 16 let seminář Ochrana před domácím násilím v českém právu. Dále se věnuje publikační činnosti na téma domácí násilí a v proFem poskytuje telefonické právní poradenství na lince právní pomoci.

PROFEM
— PRÁVO
— POMOC

www.profem.cz

FB: profem.o.p.s

Instagram: profem_o.p.s_

Vaše právo, ročník III, č. 1
vychází v březnu 2019

Zpravodaj organizace proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o. p. s.

Zpravodaj vychází čtyřikrát ročně

Ke stažení na <https://www.profem.cz/cs/vydali-jsme/zpravodaj>

Redakce: Simona Domesová, Eva Michálková, Iva Peterková, Kateřina Mužíková, Ester Poláčková, Květa Glaserová

Fotografie: Archiv proFem, Martina Cibulková, pixabay.com

Grafická úprava a sazba: Jana Štěpánová, RedGreenBlue

Objednávky přijímáme na: administrativa@profem.cz

Zpravodaj je podporován Ministerstvem spravedlnosti.